Knivsta kommun

2026-10-21

REMISSVAR

Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Remissinstans:	Utbildningsdepartementet
Mottagande organ:	Regeringskansliet
Avsändare:	Knivsta kommun

Knivsta kommun lämnar härmed sitt remissyttrande över betänkandet SOU 2026:37 "Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola". Kommunen delar utredningens övergripande målsättning att stärka förskolans kvalitet och stödja barns språkutveckling, men lyfter nedan ett antal kritiska synpunkter gällande genomförbarhet, ekonomiska förutsättningar och kommunal rådighet.

DEL 1: Förslag för en likvärdig förskola av god kvalitet

Kapitel 6: En likvärdig förskola av god kvalitet

Avsnitt 6.3.1 – Regeringsuppdrag om forskning och kunskapsutveckling
Ställningstagande: Tillstyrks
Knivsta Kommun ser positivt till att utöka forskningen mot förskola för att främja kvalitet och likvärdighet. Knivsta ser positivt till att samordna, utlysa och finansiera tvärsektoriell förskoleforskning utifrån ett regeringsuppdrag.

Avsnitt 6.3.1 – Stödmaterial för likvärdighet och god kvalitet
Ställningstagande: Tillstyrks med markering
Kommunen ser positivt på ett nationellt övergripande stödmaterial, under förutsättning att rektorers och förskollärares pedagogiska och organisatoriska handlingsutrymme värnas och att materialet inte ersätter framtida forskning.

Avsnitt 6.3.2 – Statlig strategi för förskolans kompetensförsörjning
Ställningstagande: Tillstyrks delvis
Kommunen tillstyrker en statlig kompetensförsörjningsstrategi samt förslaget om en mer enhetlig barnskötarutbildning. Kommunen ställer sig dock tveksam till målet om minst en legitimerad förskollärare per barngrupp till år 2033, då det bedöms

svårgenomförbart utifrån rådande förskollärarbrist, ekonomiska ramar och riktlinjer för barngruppsstorlekar.

Avsnitt 6.3.3 – Stärkt tillsyn utifrån ett likvärdighetsperspektiv
Ställningstagande: Tillstyrks

Kapitel 7: Barngruppsstorlekar och personaltäthet

Avsnitt 7.4.1 – Förslag om barngruppsstorlekar
Ställningstagande: Avstyrks
Knivsta kommun bedömer att lagreglerade maxtak för barngruppsstorlekar är orealistiska i praktiken. Förslaget skapar betydande organisatoriska svårigheter vid löpande intag i fulla grupper och begränsas starkt av befintliga lokalers utformning.

Avsnitt 7.4.1 Definition av barngrupp i skollagen
Ställningstagande: Tillstyrks
Knivsta kommun ställer sig bakom förslaget att införa en lagstadgad definition av barngrupp.

I dagsläget har förskolorna tre olika definitioner att utgå ifrån vid rapportering till Statistiska centralbyrån (SCB), vilket försvårar uppföljningen och motverkar både likvärdighet och tillförlitlig statistik. En enhetlig, nationell definition skapar välbehövlig tydlighet och ger bättre förutsättningar för jämförbarhet över landet.

Avsnitt 7.5.1 – Förslag om personaltäthet
Ställningstagande: Avstyrks
Kommunen kan inte ställa sig bakom en lagreglerad miniminivå för personaltäthet. Förslaget är ekonomiskt orealistiskt och svårhanterat givet att barngruppers storlek och sammansättning fluktuerar över året.

Kapitel 8: Förskolepersonalens språkkunskaper

Avsnitt 8.9.3 & 8.9.4 – Huvudmannens ansvar och föreskrifter om språkkrav
Ställningstagande: Tillstyrks delvis
Knivsta kommun tillstyrker språkkrav och språkbedömning vid nyanställning. Kommunen avstyrker dock språktester och krav på befintlig personal, då lämplighets- och språkbedömning redan gjorts vid anställningstillfället.

Avsnitt 8.9.5 – Nationellt kartläggningsmaterial för personalens språkkunskaper
Ställningstagande: Tillstyrker delvis.

Knivsta kommun tillstyrker förslaget att Skolverket tar fram ett nationellt kartläggningsmaterial för bedömning av språkkunskaper i samband med rekrytering och nyanställning.

Kommunen avstyrker dock att kartläggningsmaterialet ska användas för befintlig personal. En språk- och lämplighetsbedömning har redan gjorts vid anställningstillfället. Att i efterhand selektivt avgöra vilka enskilda medarbetare som ska genomgå en kartläggning skapar betydande svårigheter för arbetsgivaren, medför

risk för subjektiva bedömningar och indirekt diskriminering, samt innebär en stor risk för att materialet inte tillämpas på ett likvärdigt sätt.

Kapitel 9: Språket i skolväsendet

Avsnitt 9.4.2 – Upplysningsbestämmelse om språklagen
Ställningstagande: Tillstyrks
Kommunen har inga invändningar mot en upplysningsbestämmelse.

Avsnitt 9.4.3 – Särskilt om förskolan
Ställningstagande: Avstyrks
Kommunen ser inget behov av ytterligare förtydligande i skollagen, då förskolans språkutvecklande uppdrag redan framgår tydligt av läroplanen (Lpfö 18 reviderad 2025).

DEL 2: Uppdraget att föreslå en obligatorisk förskola för vissa barn

Kapitel 11: Rättslig analys

Avsnitt 11.4 – Utredningens sammanfattande analys och bedömning
Ställningstagande: Instämmer
Knivsta kommun delar utredningens slutsats att det finns betydande rättsliga hinder och att en obligatorisk förskola riktad mot enskilda barngrupper varken är genomförbar eller lämplig.

Kapitel 12: Förslag på insatser för en stärkt språklig utveckling

Avsnitt 12.2.1–12.2.9 – Försöksverksamhet med språkstärkande insatser
Ställningstagande: Avstyrks
Kommunen ser inget behov av en särskild försöksverksamhet. Ett nationellt kartläggningsmaterial i kombination med förskolans befintliga läroplansuppdrag räcker för att arbeta språkutvecklande med alla barn. Kommunen föreslår i stället att ett riktat ekonomiskt stöd införs för nyanlända barn i förskolan, motsvarande den definition som i dag finns för nyanlända elever i skolan.

Avsnitt 12.3.1 – Utvärdering av den uppsökande verksamheten
Ställningstagande: Tillstyrks delvis
Kommunen ser positivt på en utvärdering av den uppsökande verksamheten och efterfrågar ett mer proaktivt arbetssätt där kommunen direkt kan erbjuda en konkret förskoleplats som familjen får ta ställning till oavsett vart barnet befinner sig i sin språkutveckling.

Avsnitt 12.3.2 – System för nationell uppföljning av närvaro
Ställningstagande: Avstyrks delvis
Knivsta kommun avstyrker förslaget om att inrätta ett nytt nationellt system för detaljerad statistikinsamling avseende barns närvaro och vistelsetid. Förslaget

bedöms medföra en avsevärd administrativ arbetsbelastning för förskolans personal och huvudmän, vilket riskerar att ta resurser och fokus från den pedagogiska verksamheten.

Kommunen ställer sig dock positiv till att följa upp barns närvaro och analysera hur vistelsetidens omfattning och kontinuitet påverkar barnens utveckling och lärande. Ett sådant närvarofrämjande arbete bör dock bedrivas och utvecklas inom ramen för förskolans befintliga systematiska kvalitetsarbete och lokal uppföljning, snarare än genom en ny nationell rapporteringsbyråkrati

Avsnitt 12.4 – Utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola

Ställningstagande: Tillstyrks delvis / Ändringsförslag

Kommunen ser ett värde i en enhetlig vistelsetid för ökad likvärdighet, men anser att 20 avgiftsfria timmar per vecka är en lämplig och tillräcklig nivå. Reformen kräver full statlig finansiering. Därtill föreslås en nationellt reglerad vistelsetid för barn till föräldralediga och arbetssökande på 20 timmar/vecka för barn 1–3 år och 30 timmar/vecka för barn 4–5 år.

Kapitel 13: Språkutvecklande stöd i svenska

Avsnitt 13.2.1–13.5.1 – Obligatorisk språkbedömning och tilldelning av plats

Ställningstagande: Avstyrks

Knivsta kommun avstyrker förslagen om obligatorisk språkbedömning för alla 3-åringar samt obligatorisk tilldelning av förskoleplats. Varje barn har redan rätt till språkutveckling enligt läroplanen, och förskolans undervisning anpassas löpande utifrån barnens behov. Kommunen föreslår istället att samverkan med Barnhälsovården (BVC) utvecklas, exempelvis genom förfinade samverkansblanketter inför 3- och 4-årskontroller med ökat fokus på språkutveckling.

För barn som redan är inskrivna i förskolan är förslaget överflödigt, då pedagogerna med Skolverkets nationella kartläggningsmaterial får ett ändamålsenligt verktyg för att bedöma och stödja språkutvecklingen i den dagliga undervisningen. För barn som står utanför förskolan är enskilda tester fel väg att gå; insatserna bör i stället fokuseras på ett proaktivt uppsökande arbete för att öka inskrivningen, så att kartläggning och stöd sker naturligt i förskolemiljön.

Med vänlig hälsning

Tapio Liimatainen
Utbildningchef

Knivsta kommun